

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta esittää lausuntonsa valmisteltavana olevasta maakuntaohjelmasta vuosille 2026–2029. Vanhusneuvosto on keskustellut asiasta kokouksessaan 16.10.2025 ja päättänyt toimittaa Etelä-Savon maakuntaliitolle alla olevan lausunnon.

Vanhusneuvosto toteaa, että maakuntaohjelman luonnos on erittäin laaja kokonaisuus, jonka tarkoitus on koota maakunnan tahto, toimijat ja voimavarat maakunnallisessa päätöksenteossa osoitettaviin kehittämiskohteisiin. Maakuntaohjelma käsittää koko maakunnallisen kehittämistyön kokonaisuuden lukuun ottamatta sosiaali-, terveys ja pelustusalan tehtäviä.

Maakunnan toimintaympäristön kuvaus ja tulevaisuuden ennakointi ovat luonnoksessa selkeät. Strategiset valinnat ovat aiemman maakuntaohjelman tapaan ruoka, metsä ja vesi. Näiden merkitys maakunnan elinkeinoelämälle ja alueen tulevaisuuden ratkaisuille ovat perustellut. Matkailu, vesiosaaminen ja metsävaroihin tukeutuva teollisuus ovat maakunnalle tunnusomaisia.

Etelä-Savo on tunnetusti valtakunnan ikääntynein maakunta. Vanhusneuvosto pitäisi perusteltuna, että maakunnan erityislaatu ikääntyneenä maakuntana näkyisi myös maakuntaohjelman toimenpidevalinnoissa. Etelä-Savossa on ikärakenteen vuoksi päästy hakemaan koko maata aiemmin ratkaisuja mm. julkisten palveluiden saavutettavuudessa ja järjestämisessä. Tämä voisi näkyä maakuntaohjelmassa erillisenä ”ikäosaamisen mallimaakunta -teemana”, jolla erottauduttaisiin myönteisesti eri väestöryhmistä huolta pitävänä elämänlaadun maakuntana.

Vanhusneuvosto on huolissaan osaavan työvoiman riittävyydestä maakunnassa. Kilpailu osaajista on kova, ja se näkyy jo koulutukseen hakeutuneiden määrissä. Ikääntynyt väestö tarvitsee osaajia koko maakunnan alueella ja tämän vuoksi mm. sosiaali- ja terveysalan koulutuksen vetovoimasta on huolehdittava. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että koulutuksen määrällisen suunnittelun ohella kiinnitetään huomiota myös koulutuksen sisällölliseen suunnitteluun. Vanhusneuvosto kannustaa maakunnan liittoa vaikuttamaan koulutusresurssien riittävyyteen ja mm. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluun

kertyneen geronomikoulutusosaamisen ulottumista naapurimaakunta Kymenlaaksosta myös Etelä-Savoon.

Ikäihmiset tuovat asuinpaikkakunnilleen ja koko maakunnan aluelouteen tasaista ja ennakoitavaa eläketuloa. Ikäihmiset ovat merkittävä ryhmä kuluttajia ja palveluiden käyttäjiä. Esimerkiksi kulttuuripalveluiden kysyntä maakunnassa on merkittävältä osin eläkeläisten osallistumisten varassa. Tämä korostaa ikääntyneiden merkitystä maakunnan elinvoiman rakentajina. Maakunnallisesti Etelä-Savon osalta eläkeläisten osallistumisesta julkisektorin rahoittamiseen ei ole tietoa, mutta koko maan tasolla eläkeläisten verokertymä on vuosittain noin 8 miljardia euroa. Tämän tulisi näkyä asianmukaisena painotuksena alueen kehittämisessä.

Vanhusneuvosto kiittää laajaa yhteistyötä ja eri osapuolille tarjottuja mahdollisuuksia osallistua maakuntaohjelman valmisteluun sen eri vaiheissa. Samalla se kannustaa maakunnan liittoa kehittämään edelleen alueen osallisuutta vahvistavia rakenteita. Ikäihmisille tulee voida tarjota maakunnallinen vaikuttamiskanava myös muissa kuin sote- ja pelastusasioissa. Tarvitaan yhteinen maakunnallinen neuvottelupöytä, jossa ikäihmiset voivat tuoda näkemyksensä julki esim. liikenteen ja saavutettavuuden asioihin, maakuntakaavoitukseen, ympäristön huomioimiseen, kulttuuripalveluihin, osaavan työvoiman saatavuuden kysymyksiin jne. Vanhusneuvosto on mielellään jatkokeskusteluissa mukana suunniteltaessa em. neuvottelufoorumia.

Vanhusneuvosto haluaa kiinnittää huomiota maakuntaohjelman tulevaan toimeenpanoon. Tätä edistäisi kansantajuinen tiivistelmä maakuntaohjelman keskeisistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Samoin tuosta voisi ilmetä, mitä eri väestöryhmät ja toimielimet voivat tehdä maakuntaohjelman toteuttamisessa. Lisäksi vanhusneuvosto toivoo maakuntaliittoa järjestämään valmiista maakuntaohjelmasta esittelyn vanhusneuvostolle ja kertomaan ikäihmisten osallisuudesta siinä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vanhusneuvosto